

**concerto
BUDAPEST**

MAGYAR KINCSEK
ERKEL / SZABÓ / LISZT
WEINER / RÁNKI

PESTI VIGADÓ
2019.03.01. 19.30

ERKEL

Hunyadi László – nyitány

SZABÓ CSABA

5 dal Dsida Jenő verseire – szoprán szólóra és zenekarra

I. Naplemente

II. Nagycsütörtök

III. Jegenyék

IV. Tekintet nélkül

V. Csitt, mese...

LISZT

Orfeusz – szimfonikus költemény, S 98

– szünet –

WEINER

Farsang – humoreszk kamarazene, op. 5

RÁNKI

Pomádé király új ruhája – I. szvit

I. Introduzione – Bevezetés

Őrjárat

II. Balletto – Királyi ruhaparádé

Skót tánc, Arab tánc, Kínai tánc

III. Scherzo – Munkában a szemfényvesztők: készül a csodaruha

IV. Intermezzo – Rozika dala

V. Finale burlesca – Díszfelvonulás az új ruhában –

„A királyon nincsen semmi!”

Közreműködik: **Brassói-Jőrös Andrea** – szoprán

Concerto Budapest

Vezényel: **Medveczky Ádám**

MEDVECZKY ÁDÁM

1941-ben született Budapesten. Zenei pályafutását ütőhangszeres művészként kezdte, eközben pedig Kórodi András növendékeként elvégezte a karmester szakot a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskolán. 1974-ben kezdte meg működését a Magyar Állami Operaházban, és ugyanebben az évben kezdett el tanítani is a Zeneakadémián. Tanári működésének középpontjában az opera műfaja áll. Zenei repertoárja rendkívül széles, szinte a teljes opera-irodalomra és szimfonikus irodalomra kiterjed. Több zenekarnak, illetve az Operaháznak is zeneigazgatója volt pályája során. Medveczky Ádám Érdemes Művész, s többek között Liszt-díjban, Kossuth-díjban és Prima Primissima-díjban részesült.

BRASSÓI-JÓRÓS ANDREA

A kárpátaljai születésű fiatal művésznő zenei tanulmányait szülőföldjén, zongora szakon kezdte el, majd a debreceni Kodály Zoltán Zeneművészeti Szakközépiskola magánének és zongora szakán folytatta, végül pedig a Debreceni Egyetem Zeneművészeti Karán 2014-ben szerzett klasszikus énekművész diplomát. Ezt követően felvételt nyert a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem opera szakára. Részt vett Nádor Magda, Hamari Júlia és Jevgenyij Nyesztyerenko mesterkurzusain is. A 2010-ben megrendezett Simándy József Nemzetközi Énekversenyen korcsoportjának különdíjában részesült. 2017-ben elnyerte az Armel Dalverseny megosztott fődíját.

ERKEL Ferenc Hunyadi László – nyitány

Az 1844-ben bemutatott *Hunyadi László* elsöprő sikerével és tartósnak bizonyuló népszerűségével Erkel Ferenc egy csapásra a magyar zenei élet élvonalában találta magát. Az opera nyitányában, amely csak a bemutatót követő évben készült el, a magyar hangszeres tánczenének kifejezetten a szimfonikus feldolgozásra való alkalmasságát szerette volna demonstrálni – teljes sikerrel, annál is inkább, mivel a mű szerzője legjelentősebb zenekari darabjának bizonyult.

Szabolcsi Bence szimfonikus költeményhez hasonlította a darabot, mert az opera jelentős zenei motívumai szinte kirajzolják a cselekményt. A kurucos trombitaszignállal induló nyitó *Allegro* az egyik fő téma. Ezután a börtöntercett motívumait és a Hunyadiak örömteli témáját idézi Erkel. Klarinétszóló vezet át a nyitó anyagot verbunkos köntösben bemutató *Allegro*hoz. Ezután a szerző a börtöntercett anyagából melléktémát formál; mindehhez zárótémaként csatlakozik a „Meghalt a cselszövő” dallama. A kibontakozó szabálytalan szonátaforma visszatérése után a Bosszúkórus anyaga szolgáltatja a nyitány lezárását.

SZABÓ Csaba 5 dal Dsida Jenő verseire – szoprán szólóra és zenekarra

Az 1969-ben komponált Öt dal Dsida Jenő verseire című ciklusáról az alábbiakat írta szerzőjük, az akkor még Marosvásárhelyen alkotó Szabó Csaba: „A 60-as években kialakítottam ... a Dsida Jenő expresszionista költeménye-ihéz illő zenei nyelvezetet. A ... terv ez volt: központba állítani a költő közösségi líráját, azokat a verseit, amelyeket leginkább időszerűeknek éreztem. ... A választás, mint a munkám gerincét alkotó versekre, a *Nagycsütörtökre* és a *Tekintet nélkülre* esett. Mindkettő kulcskérdése ...: az önkényuralommal szembeni magatartásformák. A *Nagycsütörtök*[ben a] krisztusi áldozatvállalás a magyar költő, ... s a magyarság sorsának szimbóluma. A *Tekintet nélkül*ben az önkénnyel szembeni egyetlen hatékony magatartás mellett agitált: a ... megalkuvást nem ismerő becsületes mellett. A két drámai hangütésű tétel közé szükség volt egy témába illő, ám derűsebb költeményre. Ezt találtam meg a *Jegenyék*ben. A szélső tételek témái a tragikus sorsú költő legszemélyesebbjei: a haláltudat és vele karöltve a mű hiábavalóságának képze-.” Az Öt dal ütőhangszerekkel gazdagon felszerelt nagyzenekarra íródott, s arról árulkodik, hogy szerzőjük szuverén módon elsajátította a dodekafon szerkesztésnek és a sorok használatának a műhelytitkait.

LISZT Ferenc Orfeusz – szimfonikus költemény

Liszt *Orfeusz* című szimfonikus költeménye egyike annak a műfajt képviselő féltucatnyi kompozíciónak, amelyek az 1850-es évek elején úgyszólván egy időben öltöttek formát Liszt műhelyében. A darab 1854-ben készült el, egy Gluck Liszt által Weimarban vezényelt Orfeusz-operájához készített „keret-zene” részeként; ugyanabban az évben azonban már önállóan, szimfonikus költeményként is előadták. A szimfonikus költeményeknek ama csoportjához tartozik, amely egy-egy hős arcképét vázolja fel. A viszonylag rövid: 11 perc körüli darab egyik ihletője egy valóságos Orfeusz-portré: a Louvreban őrzött egyik etruszk váza volt, amelyen az énekes egy líra típusú hangszeren játszva kíséri magát. Ezt a pengetett kíséretet Liszt, a hagyományokat követve, a zenekarban két hárfával imitálja.

A zene legnagyobb részét kontemplatív karakterű: felépítése szonátaformára emlékeztet, de karakterisztikus második téma nélkül. A darabot éteri hangzású, kromatikusan emelkedő akkordok zárják, a harmóniai befejezetlenség érzetét keltve, a felhők közé emelkedő Orfeusz képét mintegy kimerevítvé.

WEINER Leó Farsang – humoreszk kamarazenekarra

A „népzenei fordulata” előtti, fiatal Weiner kompozíciójáról az utóbbi egy-két évtizedben egyre-másra derül ki, hogy ragyogó darabok, amelyek bármilyen összehasonlításban megállják a helyüket. Mind a briliáns op. 15-ös *Zongora-concertinót*, mind az op. 8-as, megkapó líraiságú brácsa-zongora *Balladát* megelőzi azonban az 1907-ben kiszenekarra komponált humoreszk, a *Farsang*. Ebben Weiner már 22 évesen „teljes fegyverzetben” mutatkozik meg: sziporkázóan szellemes, de mégis laza és természetes, hiányzik belőle minden erőltettség; elegáns és behízeltető, ám anélkül, hogy egy pillanatra is olcsónak éreznék. A zene pontosan olyan heterogén, amilyennek egy farsangi kavalkádnak lennie kell; visszatér egy kifejezetten vásári motívum, azután egy szinte obszcén módon pimasz közbefütytyentés (ami afféle Till Eulenspiegel-es gesztussal le is zárja a mindössze kilenc-tízperces darabot); egy csöpp utalás a Tűzmadárra, meg egy széles ívű magyaros dallam izgalmasan stilizált, cigányos hegedűszólón, és számtalan izgalmas harmóniamelet, mixtúra és hangszerkombináció, főleg a fúvósokon. Egyszóval: végtelenül üde és szerethető darab.

RÁNKI György Pomádé király új ruhája – I. szvit

Zenei illusztrációk egy Andersen meséhez, a hasonló című opera részleteiből – így hangzik a Ránki György *Pomádé király új ruhája* című gyermekoperájából összeállított I. szvit alcíme a nyomtatott kiadásban. Ránki mesterien bánt a zenekarral, és sohasem szűkölködött meglepő karakterekben és hangszerelési ötletekben. Legsajátosabb adottsága azonban a mindenütt jelen lévő humor és szellemesség – no meg a született hajlam a paródiára, a karikírozásra. Ránki tehát elemében érezhette magát, hiszen a szövegkönyv jóvoltából mind a nemzeti sajátosságok széles skálája, mind az emberi gyarlóságok és bűnök teljes arzenálja rendelkezésére állt.

A mű eredetileg, 1950-ben, rádiós gyermekoperának íródott. A színpadi változatot 1953-ban mutatták be az Operaházban, s a két zenekari szvit a következő évben készült el. Vagyis a mű gondolatának semmi köze nincs ahhoz, hogy 1953 Sztálin halálának és Rákosi időleges meggyengülésének éve. Ránki tudniillik pusztán zenei eszközökkel elemi erővel teszi nevetségessé, semmisíti meg az ostoba és beképzelt zsarnokot. Szerencsére azonban a cenzorok bizonyára egy hangot nem értettek a zenéből sem addig, sem azután.

Szöveg: Malina János

03.10.

2019. március 10. 11.00–22.00 / Zeneakadémia

MOZART-NAP

EGÉSZ NAPOS KONCERTSOROZAT

03.27.

2019. március 27. 19.30 / MÜPA

**ANDREJ KOROBEJNYIKOV
ÉS A CONCERTO BUDAPEST**

ZIMMERMANN / RACHMANINOV

LUTOSŁAWSKI / STRAVINSKY

HUNGARIAN GEMS 2

ERKEL / SZABÓ / LISZT / WEINER / RÁNKI

ERKEL Hunyadi László – overture

CSABA SZABÓ Five Songs to Poems by Jenő Dsida –
for solo soprano and orchestra

LISZT Orpheus – symphonic poem S. 98

– interval –

WEINER Carnival – humoresque for chamber orchestra, Op. 5

RÁNKI The New Clothes of King Pomade – suite No. 1

Featuring: **Andrea Brassói-Jőrös** soprano

Concerto Budapest Symphony Orchestra

Conductor: **Ádám Medveczky**

This programme of Hungarian works spans the ages from 1845 to the second half of the 20th century. The opening piece is, in the words of Bence Szabolcsi, the first Hungarian symphonic poem. The *Hunyadi László* overture was written in the year following the opera's world premiere, superbly condensing the motifs and drama of the opera. Csaba Szabó, an outstanding figure of Transylvanian Hungarian music life in the 20th century, composed his orchestral song cycle to the poems of Jenő Dsida, amongst them the famous and heart-wrenching *Holy Thursday*, in 1969. Vocal soloist is Andrea Brassói-Jőrös, the young soprano who won last year's shared first prize at the Armel Song Competition. Liszt's fourth symphonic poem, *Orpheus*, inspired by Etruscan vases in the Louvre, is followed by Leó Weiner's *Carnival*: according to Géza Csáth, the humoresque caused the audience to laugh out loud at the world premiere in 1908. This is also true of *The New Clothes of King Pomade* by György Ránki, which right in the middle of a fake historical period – on the opera stage and in the concert hall – talked about the fact that the king has, in fact, no clothes. Ádám Medveczky, Kossuth and Prima Primissima Prize holder, conducts.

**Concerto
BUDAPEST**
született muzsikusok

www.concertobudapest.hu